O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

_____________ BuxDU rektori O.X.Xamidov

____

_29-_ avgust 2023 y.

"O'ZBEK TILI VA ADABIYOTINI O'QITISH METODIKASI"

FANINING O`QUV DASTURI

Bilim sohasi	100 000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi	120 000 – Gumanitar fanlar
Ta'lim yo`nalishi	60230100 – Filologiya va tillarni o`qitish (o`zbek tili)

BUXORO-2023

Сканировано с CamScanner

Fan/modul kodi 1.21.O'TAO'M 3.4-10.			O'quv yili 2023-2024	Semestr 6-7 (kuzgi va bahorgi)	ECTS – Kreditlar 10	
Fan modul turi Majburiy			Ta'lim tili O'zbek		Natijadagi soatlar 10	
1.	6-7-semestr	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
		O'ZBEK TILI VA ADABIYOTINI O'QITISH METODIKASI		*120 soat*	*180 soat*	*300 soat*
		JAMI		*120 soat*	*180 soat*	*300 soat*

2.	I. I. Fanning mazmuni –ushbu fan talabalarga zamon talablariga mos ravishda o'qitishning eng qulay va zamonaviy metodlari to'g'risida bilim berisli, bo'lg^L^usi fan o'qituvehisining kasbiy faoliyatiga doir dasllabki bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish, ularga qo'yiladigan kasbiy talablar asosida fanni zamon talablari darajasida o'qitisbning samarali metodlari. shakl va usu1lari haqidagi nazariy bilimlarni o'zlashtirishini ta'minlashdan iborat. O`zbek tili va adabiyot o'qitish metodikasi fani bo'yicha talabalarga ta'lim bosqichlarida olib boriladigan ilmiy-metodik hamda pedagogik faoliyat turlari, badiiy asarni tahlil qilishga yondashuvlar, yetakchi tamoyillar, shuningdek, bo'lg'usi adabiyot o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirish, milliy va xorijiy adabiy ta'lim tizimida amalga oshirilgan eng so'nggi yutuqlar, nazariy tushunchalar haqida ma'lumotlar beriladi. "O'zbek tili va adabiyotini o'qitish metodikasi" asosiy umumkasbiy fanlar blokiga kiritilgan fan hisoblanib. 2- va 3- kurslarda o'qitilishi maqsadga muvofiq. "O'zbek tili va adabiyotini o'qitish metodikasi" fani o'zbek tili va adabiyoti mutaxassisligi bo'yicha yetuk kadrlar tayyorlash, o`zbek tili va adabiyot o'qitish metodikasi yo'nalishidagi ilmiy-metodik tadqiqotlarni rivojlantirish, ta'lim tizimida til va adabiyot o'qitishni rivojlantirishga xizmat qiladi. **II. O' quv fanining maqsadi va vazifasi** "O'zbek tili va adabiyotini o'qitish metodikasi" fanining maqsadi bo'lajak til va adabiyot o'qituvchilarini ta'limning turli bosqichlarida

o`zbek tili va adabiyotini o'qitishdagi maqsad va vazifalarni aniqlashtirish. aniqlangan maqsad va vazifalardan kelib chiqqan holda o`zbek tili va adabiyotni o'qitishni rejalashtirish. hozirgi zamon pedagogikasining muhim nazariy asoslariga tayangan holda va zamonaviy ilg'or metodikalardan foydalangan holda fanni o'qitishni samarali tashkil qilish uchun kerakli *bilim, ko'nikma* va *malakalar* bilan qurollantirishdan iborat.

III. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg`ulotlari). O`zbek tili o`qitish metodikasi bo`yicha.

1- Mavzu. Kirish. O'zbek (ona) tili ta'limi tarixidan

Qadimgi yozma yodgorliklarida til ta'limi haqida.Eski o`zbek tili haqida Mir Alisher Navoiy, Z.M.Boburlarning qarashlari.Tom Xiraviy Mirzo Mehdihon, Kojariy, Shayx Sulaymon, Abulg`oziy Bahodirxon va Munislarning ona tili ta'limi haqida fikrlari.Jadidlarning ona tili ta'limi xususidagi qarashlari..Respublika mustaqilligi sharoitida ona tili ta'limi sohasidagi islohotlar.

2- mavzu. O'zbek (ona) tili ta'limining umumiy asoslari

Ona tili ta'limi jaravonini tashkil etishning huquqiy-me'yoriy asoslari. O'zbek tili o'qitish metodikasi mustaqil fan sifatida. Ona tili o'qituvchisi va unga qo'yiladigan kasbiy talablar. O'zbek tili o'qitishga doir yondashuv va tamoyillar.

3-mavzu. 5-sinfda ona tili o'qitish metodikasi ("Fonetika" bo'limi misolida)

5-sinfda fonetika o'qitishning maqsadi, vazifalari va tamoyillari. Nutq tovushlarini o'qitish metodlari. Fonetikani o'qitishning grafika, orfoepiya va orfografiya bo'limlari bilan uzviy bog'liqligi. O'quvchilarda fonetika yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish usullari.

4-mavzu. 6-sinfda ona tili o'qitish metodikasi (Leksikologiya misolida)

6-sinfda leksikologiya o'qitishning maqsadi, vazifalari va tamoyillari. Leksikologiya mavzulari ustida ishlash usullari.Frazeologiyani o'qitishning maqsad, vazifalari va metodlari. .Leksikografiya o'qitishning maqsadi,

Сканировано с CamScanner

vazifalari va tamoyillari. Lug'at tarkibidan to'g'ri foydalanish omillari.

5-mavzu. 7-sinfda ona tili o'qitish metodikasi (Morfemika va so'z yasalishi misolida)

7-sinfda morfemika o'qitishning maqsadi, vazifalari, tamoyillari. So'z yasalishini o'qitishning maqsad, vazifalari va metodlari.Morfemka, so'z yasalishi va orfografiya aloqadorligi.Morfemik tahlil metodikasi.

6-mavzu. 8-sinfda ona tili o'qitish metodikasi (Morfologiya misolida)

8-sinfda morfologiya o'qitishning maqsadi, vazifalari va tamoyillari. Mustaqil so'z turkumlarini o'qitish metodikasi. Yordamchi so'z turkumlarini o'qitish metodikasi. Morfologik tahlil metodikasi.

7-mavzu. 9-sinfda ona tili o'qitish metodikasi (Sintaksis bo'limi misolida)

9-sinfda sintaksis bo'limini o'qitishning maqsadi, vazifalari, tamoyillari va uning boshqa bo'limlar bilan aloqadorligi.So'zshakl va so'z birikmasini o'qitish metodikasi. Gap sintaksisini o'qitish metodikasi. Sintaktik tahlil metodikasi.

8-mavzu. 10-sinfda ona tili o'qitish metodikasi (Punktuatsiya. Nutq uslublari misolida)

10-sinfda punktuatsiya o'qitishning o'ziga xosligi. Tinish belgilarining qo'llanishi ustida ishlash usullari. Nutq uslublarini o'qitish orqali o'quvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirish metodikasi,

9-mavzu. 11-sinfda ona tili o'qitish metodikasi

Til sathlarini o'rganishda og'zaki, yozma va bog'lanishli nutqni o'stirish usullari..Ona tilidan nazorat turlari (test, nostandart topshiriqlar v.b.). Baholash mezonlari. Darsdan tashqari ishlarning mazmun-mohiyatiga ko'ra turlari.

10-mavzu. 11-sinfda ona tili o'qitish metodikasi

Til sathlarini o'rganishda og'zaki, yozma va bog'lanishli nutqni o'stirish usullari..Ona tilidan nazorat turlari (test, nostandart topshiriqlar v.b.). Baholash mezonlari. Darsdan tashqari ishlarning mazmun-mohiyatiga ko'ra turlari.

Сканировано с CamScanner

IV. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg`ulotlari). Adabiyot o`qitish metodikasi bo`yicha.

1-mavzu. Adabiyot fanlarini o'qitishning maqsad va vazifalari. Adabiyot o'qitish metodikasining tarixi va shakllanish taraqqiyoti

Adabiyotni o'qitish metodikasiga kirish. Hozirgi zamon o'qituvchisi egallashi lozim bo'lgan bilim. ko'nikma va malakalar. Hozirgi zamon pedagogikasining dolzarb muammolari. Fanni rejalashtirish. Adabiyotni 0'qitishda maqsad va vazifalar qo'ya olish. Qisqa muddatli va uzoq muddatli maqsadlar. Oraliq maqsadlar ("benchmarking"). Majburiy ta'lim mazmunini tartibga soluvchi me'yoriy hujjatlar (davlat ta'lim standartlari. o'quv rejalari va oquv dasturlari). Majburiy ta'limda adabiyotning o'rni. Adabiyot o'qitish metodikasi fani tarixi. shakllanish bosqichlari. XX asr adabiy ta'limiga xos qarashlar. Xorij va milliy metodika tarixidagi umumiylik va xususiylik masalalari. Metodik fikrlar tarixining o'zbek xalqi va mi]]at adabiyoti taraqqiyoti bilan bog'liqligi; fanning mustaqillik davridagi rivojlanish tamoyillari.

2-mavzu. Zamonaviy metodikaning nazariy asoslari. Blum taksonomiyasi va uning o'qitishdagi ahamiyati. Motivatsiya

Hozirgi zamon metodikasidagi muhim nazariyalari va ularning o'qitishga la'siri. Piajening kognitiv rivojlanish nazariyasi va uning metodikaga ta'siri. Neo- Piajecha nazariyalar. Gardner, F.riksson va Kolberg. Dyui. 0'qitishda kognitiv rivojlanishni hisobga olish. Adabiyot darsini rejalashtirishda turt'a zakovatlarni hisobga olish. Motivatsiya tusunchasi. Intrinzik va ekstrinzik motivatsiya. O'quvchilarning langa bolgan ishtiyoqini o'stirish usullari. O'qitish muhiti va uni boshqarish. Adabiyot darslarida muhit yaratish. IRF strategiyalari. Blum taksonomiyasi va uning bosqichlari. Mazmuni va mohiyati. Blum taksonomiyasining o'qitishdagi ahamiyati. Blum taksonomiyasi asosida fanning o'qitish bosqichlarini belgilash. Topshiriqlar tizimini yaratish.

3- mavzu. Ijodkor tarjimai holini o'rganish. Kompetensiyalarga asoslangan ta'lim

Ijodkor tarjimayi holini o`rganishning sabab va asoslari.Adib umrbayonini o`rganishning turlari. Kompetensiya tushunchasi. Kompetensiyalar turlari. 0'quvchilarda kompetensiyalarning shakllanish

va rivojlanish bosqichlari. Kompetensiyalarga asoslangan ta'lim tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari. Kompetensiyalarga asoslangan ta'limda o'quvchi va o'qituvchining roli.

4-mavzu. Adabiyot fanlarini o'qitishning interfaol usullari. O'quvchiga yo`naltirilgan ta'lim (student-centered teaching). Adabiyot darslarida fanlararo integratsiyadan foydalanish

Interfaol usullar haqida tushuncha. Interfaol usullarni darsda qo'llashdan maqsad. Interfaol usullarning turlari. O'quvchiga yo'naltirilgan ta'lim va uning mohiyati. O'quvchiga yo'naltirilgan ta'limda o'qituvchining roli. O'quvchilar tafakkuri va faolligini o'stirishga qaratilgan interfaol usullar ("katta g'oya" strategiyasi. aqliy hujum, konseptual xarita. matritsa, baliq suyagi va hokazo). Interfaol usullarning o'quvchida fikrlash qobiliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati. Interfaol usullarni adabiyot darslarida qo'llash. Darsda juftliklar va kichik guruhlarda ishlashni tashkil qilish. Asar voqeligi va obrazlar tizimi tahlilida fanlararo integratsiyaning o'rni va ahamiyati.

5-6- mavzu . Adabiyot darsini rejalashtirish

Dars bosqichlari. Maqsad qo'yish va maqsadga mos vositalarni (metodlar, usullar. jihozlar va h.k.) tan)ash. Adabiyot darsida asar niatni bilan ishlash bosqichlari. 0'quvchilami asar bilan ishlashga tayyorlash. Asar bilan ishiashda o'quvchilarning hayotiy tajribasi hamda boshqa fan lard an olgan bilimlarini hisobga olish. Personalizatsiya. Badiiy main bilan ishlash ko'nikmalari. Badiiy asarni o'qish turlari va texnikalari. Badiiy asar matnini tahlil qilish. Kognitiv strategiyalar. "Tanqidiy o'qish" metodlari (BBB, to'xtab o'qish, belgilar yordamida o'qish va h.k.). Asarni o'qib bo'lgandan keyingi topshiriqlarni rejalashtirish. Asar asosida bahs-munozara (diskussiya) olib borish strategiyalari. Debatlar yuritish qoidalari. Kulminatsion topshiriqlar. Dars davomida sinfni boshqarish strategiyalari.

7-mavzu. Adabiy-nazariy tushunchalarni o'rganish metodikasi. Adabiyotni o'qitishda og'zaki va yozma topshiriqlarning ahamiyati

Adabiy-nazariy tushunchalarni 0'rganish metodologik asos sifatida. Badiiy tahlil vositasi, mill iy adabiyotga tayanish. dasturga amal qilish, zarur o'rinda dasturda nazarda tutilmagan nazariy ma'luotlarning berilishini rejalashtirish, nazariy bilimlarni amalda qo'llav olish, sinflararo uzviylik va uzluksizlik, bunda o'quvchilarning yosh xususiyatlari va adabiy layyorgarligini hisobga olish, soddadan murakkabga tamoyilining zarurligini ko'rsatish. Nemis metodistlari nazariy tushunchalarni o'rgatish adabiyot darslaridagi asosiy ishga

aylanib qolmasligi kerakligini ta'кid 1 aganlік 1 ari va bulling to'g'riligi. Og'zaki va yozma topshiriqlar turlari. Og'zaki va yozma topshiriqlar orqali o'quvchini fikrlashga orgatish. Og'zaki topshiriqlar turlari (taqdimotlar, ma'ruzalar va h.k.).

8-mavzu. Turli adabiy janrlar bilan ishlash metodikasi Adabiy ta'limda o'rganish nazariyalari

Adabiyot darslarida roman bilan ishlash. Bpizodlar tanlash va tahlil qilish. kichik nasriy asarlar bilan ishlash. Obrazlar lizimi. Syujetni tushunishni o'rgatish. Asarda ohang. O'quvchini "satrlar aro" lushunishga orgatish.Adabiyot darslarida lirik asarlar bilan ishlashning o'ziga xosligi. Lirik asarni o'qitishdagi maqsadlar. Dramatik asarning unsurlari. Dramatik asar bilan ishlash usullari. O'rganishning nazariy asoslari. O'rganish usullari va tasnif qilish prinsiplari. 0Lrganish uslublarining tasniflanishi. O'rganishda konstruktivizm, bihevorizm. gumanizm hamda ularni til va adabiyoi ta'limidagi oTni va ahamiyati.

9-mavzu. Adabiyot darslarida multimediya vositalari va axborot- kommunikatsiya texnologiyalari Adabiyot o'qituvchisining faoliyati va unga qo'yiladigan talablar

Adabiyot va teatr. Adabiyoi va kino. Adabiyot va tasviriy san'at. Adabiyot va musiqa. Audiokitoblar va audiospektakllar. Komikslar (grafik romanlar). Adabiyot darslarida multimediya vositalari va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish. Adabiyot darslarida internet. Adabiyot o'qituvchisining ijtimoiy-pedagogik qiyofasi. 0'qituvchi bilimi, iqtidori, shaxsiyatiga qoLyiladigan talablar. "Yaxshi 0'qituvchi" ga qoLyiladigan talablar. Zamonaviy adabiyot oLqituvchisiga qo'yiladigan umumkasbiy hamda xususiy talablar.

10-mavzu. Badiiy asar bilan ishlash bosqichlari va strategiyalari. Adabiy ta'limda baholash turlari va mezonlari

Badiiy asar tahlilining yetakchi tamoy illari va bosqichlari. Mavzu va muammoning tahlil yo'nalishini belgilashdagi o'rni. Badiiy tahlilda shakl va mazmun mutanosibligi. Tahlilda obyekt va subyekt munosabati. Badiiy asarning ilmiy va o'quv tahlili. Tahlilda tur va janrga xos xususiyatlami hisobga olish. Tahlilda ilmiy maktablar. Test topshiriqlari turlari: Yopiq testlar. Yopiq testlarni yaratish va qo'llashga qo'yiladigan talablar, yo'l qo'yiladigan xatolar. Adabiyot bo'yicha o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini baholashga qaratilgan yopiq testlar. Ochiq testlar va bajarish testlari.. Ochiq testlar va bajarish testlarini yaratish va qo'llashga qo'yiladigan talablar. Baholashning muqobil usullari. Portfolio.

Сканировано с CamScanner

Amaliy va seminar mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

"O'zbektili va adabiyotini o'qitish metodikasi" fani bo'yicha amaliy mashg'ulotlarni tashkil qilishdan maqsad talabalar ma'ruzalar jarayonida olgan nazariy bilimlarini amaliyotga tadbiq qilish malakalarini shakllantirishdan iborat. Amaliy mashgulotlar davomida talabalar adabiyot bo'yicha Davlat ta'lim standartiga kiritilgan hamda o`zbek tili va adabiyoti tarixida muhim ahamiyatga ega bo'lgan muayyan asarlar misolida konkret nazariyalar va o'qitish metodlarini qo'llagan holda darsni rejalashtiradilar va dars ishlanmalari yaratadilar. Bunda talabalarning quvidagi amaliy vazifalarni bajarishlariga alohida e'tibor qaratiladi:

- davlat ta'lim standartidan kclib chiqqan holda adabiyot darsi uchun maqsad va vazifalar qo'yish:
- qo'yilgan maqsad va vazifalardan kelib chiqqan holda darsni rejalashtirish va dars uchun mos usullarni tanlash;
- o'quvchilarda kompcntensiyalarni shakllantirish va rivojlantirish;
- dars uchun kerakli resurslarni tanlash vayoki yaratish;
- darsni olib borish;
- darsni tahlil qilish.

Amaliy mashgulotlarda quyidagi mavzular qamrab olinadi(O`zbek tilini O`qitish metodikasi bo`yicha)

1. Ona tilidan uzviylashtirilgan DTS va o'quv dasturi mazmuni Ona tili ta'limida uzviylik masalasi.Amaldagi DTS (malaka talablari) tahlili.Malaka talablari va o'quv dasturi.Ona tilidan amaldagi o'quv dasturi tahlili asosida.

2. Umimiy o'rta ta'lim maktablarining 5-sinf "Ona tili" darsligi tuzilishi va mazmuni tahlillari asosida fikr bildirishni o`rganish.

3. Umimiy o'rta ta'lim maktablarining 5-sinf "Ona tili" darsligi tuzilishi va mazmuni tahlillari asosida fikr bildirishni o`rganish.

4. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinf "Ona tili" darsligi tuzilishi va mazmuni

5. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinf "Ona tili" darsligi

Сканировано с CamScanner

tuzilishi va mazmuni

6. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 7-sinf "Ona tili" darsligi tuzilishi va mazmuni(Ijtimoiy buyurtma talabi va 7-sinf "Ona tili" darsligi. 7-sinf "Ona tili" darsligining tuzilishi. 7-sinf "Ona tili" darsligi tahlili (tajriba-sinov darsi)

7. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 7-sinf "Ona tili" darsligi tuzilishi va mazmuni(Ijtimoiy buyurtma talabi va 7-sinf "Ona tili" darsligi. 7-sinf "Ona tili" darsligining tuzilishi. 7-sinf "Ona tili" darsligi tahlili (tajriba-sinov darsi)

8. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 8-sinf "Ona tili" darsligi tuzilishi va mazmuni(Ijtimoiy buyurtma talabi va 8-sinf "Ona tili" darsligi.8-sinf "Ona tili" darsligining tuzilishi.8-sinf "Ona tili" darsligi tahlili (tajriba-sinov darsi)

9. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 9-sinf "Ona tili" darsligi tuzilishi va mazmuni(Ijtimoiy buyurtma talabi va 9-sinf "Ona tili" darsligi. 9-sinf "Ona tili" darsligining tuzilishi.9-sinf "Ona tili" darsligi tahlili (tajriba-sinov darsi)

10. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 10-, 11-sinf "Ona tili" darsliklari tuzilishi va mazmuni(. 10-sinf "Ona tili" darsligi tahlili.11-sinf "Ona tili" darsligi tahlili. Talab. Ehtiyoj va ijro (tajriba-sinov darsi)

Amaliy mashgulotlarda quyidagi mavzular qamrab olinadi(Adabiyot o`qitish metodikasi fani bo`yicha)

1. Gardnerning '"turfa zakovatlar" nazariyasi asosida turli dunyoqarash va qobiliyatga ega bo'lgan o'quvchilarni darsga jalb qilish (O'tkir Hoshimovning "Ikki eshik orasi'' romani. t-'kzyuperining "Kichkina shahzoda" qissasi misolida);

2. .Blum taksonomiyasi asosida adabiyot darsi uchun topshiriqlar yaratish;

3. Adabiyot darsida o'qitishning interfaol usullarini va kognitiv rivojlanish strategiyalarini qo'llash (G'afur G'ulomning "Mening o'g'rigina bolam" hikoyasi, Tagorning "Suba" asari misolida);

4. Adabiyotni o'qitishda davr va madaniyatni hisobga olish, zamon va makon, tarixiy voqelikni tushunishni o'rgatish (Pirimqul Qodirovning "Yulduzli tunlar" romani, Aleksandr Pushkinning "Yevgeniy Onegin" she'riy romani misolida);

5. Adabiyot darslarida yozma topshiriqlarni qo'llash (Abdulla

Сканировано с CamScanner

Qodiriyning "O'tkan kunlar", Chingiz Aytmatovning "Asrga tatigulik kun" romanlari misolida);

6. I.irik asarlar bilan ishlasli (Alisher Navoiy va Mashrab g'azallari, Muhammad Yusuf va Sergey Yesenin she'riyati misolida):
7. I.iro-epik asarlar bilan ishlash ("Alpomish" dosloni, Erkin Vohidovning "Ruhlar isyoni" asari misolida):
8. Nasriy asarlar bilan ishlash (Abdulla Oahhor hikoyalari, Oybekning "Qullug* qon" romani misolida):
9. Dramatik asarlar bilan ishlasli (Behbudiyning "Padarkush'\ Maqsud Shayxzodaning "Mirzo 1 lug'bek" fojialari misolida);
10. Adabiyol darslarida mullimediya vositalari va san'atning turli janrlaridan foydalanish (Alisher Navoiy. Zahiriddin Muhammad Bobur va Uilyam Shekspir ijodini o'rganish misolida)

V. Seminar mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg`ulotlariga tavsiya etiladigan mavzular(O`zbek tili o`qitish metodikasi fani bo`yicha:

1 O'zbek tilini o'qitishning umumdidaktik va o'ziga xos tamoyillari
2 Ona tili darslarida qo'llaniladigan innovatsion pedtexnologiyalar
3 Ona tili darslarida qo'llaniladigan innovatsion pedtexnologiyalar
4 Ona tili darslarida qo'llaniladigan interfaol pedtexnologiyalar va AKT
5 Ona tili o'quv dasturida berilgan tayanch kompetensiyalar
6 Maktabda o`quvchilarning og`zaki nutqini o`stirish usullari
7 Maktabda o`quvchilarning yozma nutqini o`stirish usullari
8 Diktant o'tkazish metodikasi
9 Bayon yozdirish metodikasi
10 Ona tili darslarida sinfdan tashqari ishlarni o'tkazish metodikasi

Seminar mashg`ulotlariga tavsiya etiladigan mavzular(Adabiyot o`qitish metodikasi fani bo`yicha:

1 Adabiy ta'limda mustaqil ishlarini tashkil qilish shakllari
2 Adabiyot fanlarini o'qitishda integratsiya
3 Adabiyot fanlaridan darsliklar varalish metodikasi
4 Badiiy matnni o'qishning zamonaviy strategiyalari
5 Adabiy-tanqidiy materiallarni o'rganish metodikasi
6 Adabiy la 'limga zamonaviy yondashuvlar
7 Hamkorlik texnologiyalari
8 Badiiy matn tahliliga kompleks yondashuv usullari
9 Nazariy tushunchalarni o'rganish metodikasi

Сканировано с CamScanner

10 O'quvchilarning bilimini baholash usullari va mezonlari

IV. Mustaqil ishlar mavzulari

Talabalar fan bo'yicha olgan bilim. ko'nikma va malakalarini namoyish qilish maqsadida kurs davomida quyidagi kurs ishlari va mustaqil ishlarni bajaradilar:

1. Dars tahlili

   Talabalar maktab/litsey/kollej adabiyot darslarini kuzatadilar va quyidagi mezonlar asosida darsni tahlil qiladilar:

2 .Aniq maqsad va vazifalarning qo'yilishi;

3 . Tanlangan o'qilish vositalari va uslublarining qo'yilgan maqsad va vazit'alarga mosligi;

4. O`qitiuvchi tomonidan o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish bo`yicha qo'llanilgan strategiyalar samaradorligi tahlili;
5. Darsning samadorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar.
6. Darslar ishlanmasi yaratish. Bunda talabalar maktab/litsey/kollej dasturiga kiritilgan muayyan mavzu bo'yicha dars ishlanmalari yaratadilar. Talabalar mavzuni o'qitishni rejalashtirishlari. mos o'qilish metodlarini tanlash va o'z tanlovlarini asoslashlari. dars uchun resurslarni tanlash/yaratishlari lozim bo'ladi.
7. O`zbek tili va adabiyotini o'qitishning zamonaviy muammoiari yuzasidan kichik ilmiy tadqiqot.
8. Istiqlol davrida o'rta maktab. Akademik litsey va kollejlarda lingvistik va adabiy ta'lim usulini va mazmunini yangilash bo'lgan yondashuvlar.
9. 0'zbekiston ta'lim muassasalarida amal qilinavotgan o`zbek tili va adabiyotini o'qitish metodlarini xorijdagi o'qitish metodlari bilan qiyoslab o'rganish.
10. Badiiy asar tahliliga oid qo'shimcha savol va topshiriqlar tizimini isbotlab chiqish.
11. O`zbek tili va adabiyotini o'qitish nazariyasi va metodikasiga oid yangi adabiyotlarning obzorini tuzish.
12. Rivojlangan mamlakallarda o'quv topshiriqlariga beriladigan e'tibor va ularning turlari.
13. O'quvchilar og'zaki va yozma nutq malakalarini oshirishning shakl va usullari.
14. Badiiy asarlarni o'rganishda o'quv tahlilidan foydalanish.
15. Epik asarlarni tahlil qilish metodikasi.
16. Lirik asarlarni tahlil qilish metodkasi.
17. Dramatik asarlarni tahlil qilish metodikasi.
18. Alohida olingan mav/u bo'yicha namunali dars ishlanmasi tuzish.

19 .Ilmiy-metodik jurnallarning yangi sonlaridagi lingvistik va adabiy

Сканировано с CamScanner

ta'limga oid maqolalarning annotatsiyasini yozish.

20. Yangi metodik adabiyotlarga taqrizlar yozish.

21 Lingvistik va adabiy tahlilda Turfa zakovatlar nazariyasi asosida taqdimot tayyorlash

22 Milliy va xorij adabiy ta'limining qiyosiy tahlili

23 Adabiy ta'limda tadqiqot yaratish

24 Adabiy ta'limda baholash mezonlari

Fan bo'yicha kurs ishi rejalashtirilgan. Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishining hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonlari ishchi fan dasturida va tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.

.

Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda, quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismini o'zlashtirish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- talabaning o'quv, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fan bo'limlari va mavzularni chuqur o'rganish;
- faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;
- masofaviy ta'lim.

3. **V. Ta'lim natijalari/ Kasbiy konpetensiyalari**

Talaba bilishi kerak:

"Kadrlar tayyorlashning Milliy dasturi", Davlat ta'lim standartida aks etgan talaba bilimlariga qo'yiladigan talablar asosida shakllantirilgan.

Ushbu fan doirasida talaba:

"O'zbek tili va adabiyotini o'qitish metodikasi" fanini o'rganish natijasida bakalavr quyidagi *malakalarga* ega bo'lishi ko'zda tutilgan:

- hozirgi zamon metodikasining muhim nazariy asoslari (Ferdinand de Sossyur, Piaje, Dyui, Vigotskiy, Gardner va boshqalar) va bu nazariyalarning fanni o'qitishga ta'sirini;
- ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asoslarini;
- Blumning ta'limiy maqsadlar taksonomiyasini;

Сканировано с CamScanner

	. niotivatsiyaning asosiy turlarini *bilish;* . o`zbek tili va adabiyotni o'qitishda maqsad va vazifalarni aniqlashtirish; . o`zbek tili va adabiyotni o'qitishdagi maqsad va vazifalardan kelib chiqqan holda fanni o'qitishni (fan darajasida. o'quv yili darajasida va dars darajasida) rejalashtirish: . o'quvchilarningda tayanch va fanga oid kompetensiyalarni shakllantirish va rivojlantirish yo`llarini qo'llash: . o'quvchilarning fanga bo'lgan ishtiyoqini (motivatsiya) oshirish vo'llarini qo'llash: . Blum taksonomiyasiga tayangan holda adabiyot darslari uchun topshiriqlar tizimini yaratish; . O`zbek tili va adabiyot darslarida "turfa zakovatlar" nazariyasini hisobga olgan holda turli dunyoqarash va qobiliyatga ega bo'lgan o'quvchilarni darsga faol jalb qilish: . O`zbek tili va adabiyot darslarida interfaol usullar va kognitiv strategiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini o'stirish; . O`zbek tili va adabiyot darslarida o'quvchilarning og'zaki va vozma tafakkurini o'stirish usullarini qo'llash; . badiiy adabiyotning turli janrlarini tahlil qilishni 0'rgatish; . o`zbek tili va adabiyot darslarida multimediya vositalari va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali toydalanish; o'zining pedagogik faoliyatini tahlil qilish va pedagogik mahoratini oshirish uchun o'z ustida niustaqil ishlash *ko nikmalariga ega bolisli.*
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari** • ma'ruzalar • interfaol keys-stadilar • muammoli vaziyatlar • guruhlarda ishlash • taqdimotlar qilish • individual loyihalar • jamoa bo`lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar

Сканировано с CamScanner

5.	**VI. Kreditlarni olish uchun talablar** Joriy, oraliq nazorat shaklida berilgan topshiriqlarni belgilangan muddatda bajarib boorish, yakuniy nazorat bo`yicha berilgan topshiriqni muvaffaqiyatli bajarish
6.	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017. 2. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Тошкент: Ўзбекистон, 2016. 3. Мирзиёев Ш.М. Адабиёт, санъат ва маданият яшаса, миллат ва халқ, бутун инсоният безавол яшайди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг «Ўзбек мумтоз ва замонавий адабиётини халқаро микёсда ўрганиш ва тарғиб қилишнинг долзарб масалалари» мавзусидаги халқаро конференция иштирокчиларига йўллаган табриги. www. xabar.uz 4. Долимов С., Убайдуллаев Ҳ., Аҳмедов Қ. Адабиёт ўқитиш методи “Ўкитувчи”, 1967. 5. Йўлдошев Қ. ва бошқ. Адабиёт ўқитиш методикаси. -Т.: 1994. 6. Зуннунов А. Ўзбек адабиёти методикаси тарихидан очерклар. –Т.: “Ў 1973. 7. Зуннунов А. ва бошқ. Адабиёт ўқитиш методикаси. -Т.: “Ўқитувчи”, 1 8. Йўлдошев Қ. Адабиёт ўқитишнинг илмий-назарий асослари. -Т.: “Ў 1996. 8. Тўхлиев Б. Адабиёт ўқитиш методикаси. –Т.: “Янги аср авлоди”, 2007. 9. www.o’zbek adabiyoti.uz 10. www.ziyo-net.uz 11. www.literature.uz 12. www.kutubxona.uz
7.	**Buxoro davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan** (BuxDU Ilmiy kengashining 2023-yil 29-avgustdagi 1-sonli bayonnomasi).
8.	**Fan/ modul uchun mas’ul:** **Bekova N.J.** – O`zbek tili va adabiyoti kafedrasi prof., filologiya fanlari doktori. Yuldasheva D.N. – O`zbek tilshunosligi va jurnalistika kafedrasi professori.
9.	**Taqrizchilar:**

Сканировано с CamScanner

	Muhiddinova N.M. – Samarqand davlat universiteti dotsenti, filologiya fanlari doktori. **Rajabova M.B.** – Buxoro davlat universiteti O`zbek tili va adabiyoti kafedrasi prof., filologiya fanlari doktori.

Сканировано с CamScanner